

આળસી

આલસી દેવદાસ મહેતા

હાલની યુગ-અભિવ્યક્તિ

કિંમત એક આના

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૪૦૧૩ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ બાળગીત

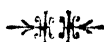
વિષય ૬ : ૧૨૧

બાળગીત

૧

બાળપ્રાર્થના

તું માતા, તું છે પિતા,
તું બંધુ જગનાથ !
તું સઘળું દેનાર છે,
આયો તું સંગાથ.
તારી આ દુનીઆ બધી,
તારા સુરજ ચંદ્ર.
તારાથી સહુ જીવીએ,
કરીએ નિત આનંદ.

કાલાં ઘેલાં બાળકો,
 નમીએ નામી શીશ.
 સાચી સમજણ આપજે,
 એ મોટા જગદીશ !

૨

પ્રભુ ! તને સદા સદા, ખુશી થઈ નમું નમું,
 હમેશ હું હરે હરે, તનેજ કેમ વિસરું ?—પ્રભુ
 જમીન, પાણી, વાયરો, વનસ્પતિ, જનાવરો,
 અનાજ, ઘાસ તેં કર્યાં, અનેક રંગ આદર્યા—પ્રભુ
 સુખી થવા કર્યું સહુ, ભલો ન કેમ થાઉં હું ?
 ભૂલોની માફ માગી હું, તને સદા નમું નમું—પ્રભુ

૩

હે પ્રભુ ! તારી કૃદસ્ત ન્યારી,
 અદ્ભુત રચના, લીલા સારી—હે પ્રભુ
 ઝાડ પાંદ વન ઉપવન ભારી,
 રણવગડા ભૂમિ રઠીઆળી.
 સરવર સરિતા જે સુખકારી,
 નિર્મળ જળ સ્થળ શોભા સારી—હે પ્રભુ
 શીતળ મંદ સુગંધ પ્રસારી,
 પવન રહ્યા ઝૂલાવી ડાળી.

મેના પોપટ કોયલ કાળી,
મધુર મધુર ટહુકા કરનારી—હે પ્રભુ
મેરુત મેઘમંડળની હેત્રી.
વીજ કરતી ચમકારા પેત્રી.
ઝરમર ઝરમર વરસે વારિ,
ઠંદ્રધનુષ્યની છે બલિહારી—હે પ્રભુ

૪

દયાસિંધુ દીનબંધુ તુંજ દારે આવ્યો આમ,
ગાઉં ગાથા સૂર ભરી એક માણું તારું નામ-૧
હુંડી હુંડી થાક્યો ફરી યુગ યુગ હામ હામ,
મળી નહિ ભિક્ષા તોયે હોય જેમાં તારું નામ-૨
બહુ દિને હાથ લાગ્યો સાચો દાની સાચો શ્યામ,
કોણ છોટે દાર એનું ભિક્ષા વીણ હાત્રી હામ-૩
હીરા મોતી માણું નહિ જગ માને જે આરામ,
માણું રાજપાટ નહિ માણું ભિક્ષા રામનામ-૪

૫

ગુજરાત માત.

અમ જન્મ ને જીવન હો, ગુજરાત માત ચરણે;
તપસિદ્ધિ પૂર્વ પુણ્ય હો, ગુજરાત માત ચરણે—હારે

ફૂલડાં ખીલી વસંતે ચઢતાં શ્રીદેવ કંઠે;
 અમ પુષ્પ શાં સજન હો, ગુજરાત માત ચરણે—૧
 ગૂઢ ભોગ ગીત ગાતી, સરિ સિન્ધુમાં સમાતી;
 ત્યમ ભાવના વહન હો, ગુજરાત માત ચરણે—૨
 ઋષિયજ્ઞ યોગ અર્થે, નૃપયજ્ઞ ભોગ અર્થે;
 અમ કર્મયજ્ઞ કૃપા હો, ગુજરાત માત ચરણે—૩
 સરમાં સરોજ ખીલે, વિલાય છે સદીલે;
 ખીલ્યાં હૃદય કમળ હો, ગુજરાત માત ચરણે—૪
 વાંલાંને સૌથી વાંલી, ફૂલપાંખડી દે માળી;
 વાંલું જીવનરતન હો, ગુજરાત માત ચરણે—૫

૬

ઓ હિંદ દેવભૂમિ

ઓ હિંદ ! દેવભૂમિ ! સંતાન સૌ તમારાં,
 કરીએ મળીને વંદન, સ્વીકારજો અમારાં.
 હિંદુ અને મુસલમાન, વિશ્વાસી, પારસી, જિન,
 માતા ! સમાન રીતે, સંતાન સૌ તમારાં.
 પોપો તમે સહુને, શુભ ખાનપાન બક્ષી,
 સેવા કરે બને તે, સંતાન સૌ તમારાં.

પૂર્વે થયા પ્રતાપી, શ્રીરામ કૃષ્ણ જેવા,
અકબર શિવાજી તેવા, સંતાન સૌ તમારાં.
વાલ્મીકિ વ્યાસ, નાનક, દાદુ, નઝીર, તુલસી,
તુકા, કબીર, દેવી, સંતાન સૌ તમારાં.
ગોપાળ, કૃષ્ણ, દાદા, કેશવ, તિલંગ, અહમદ,
સિદ્ધાર્થ સાથ રાહુલ, સંતાન સૌ તમારાં
ગાંધી, તિલક, શાકત, મહમદઅલી ને નંદુડ,
લાલાજી, ચિત્તરંજન, સંતાન સૌ તમારાં.
સીતા, અને સુલદા, તારા, અને અહલ્યા,
ઝંબુનિસા, ને મીરાં, સંતાન સૌ તમારાં.
આહો બધાં પરસ્પર, આહો બધાં પરસ્પર,
એ પ્રાર્થના કરે આ સંતાન સૌ તમારાં.

૭

દેડા

સાના દડા કેવા ? ગોળ લાડ જેવા.
શાના છે બનેલા ? ચિનના ગુથિલા.
ગિન હોય ક્યાંએ ? ઘેરાં હોય ત્યાંએ.
બધાં ઘેરાં ઘોળાં હોય ? ના કેઈ ડાળાં હોય,
અદા રંગ શાથી ? રંગનાં રંગ્યાથી.

ભાર એમાં કેવા ? હલકા પીંછા જેવા.
ભોંયે પછાડો, ઉછળીને આવ્યો.

૮

ખિલાડી

મેં એક ખિલાડી પાળી છે,
તે રંગે જહુ રૂપાળી છે,
તે હળવે હળવે ચાલે છે,
તે અંધારામાં ભાળે છે !
હઠીં જાય. ફથ જાય.
શ્રી તે અપચપ આટી જાય.
તે ઉઠરને ઝટપટ ઝાલે,
પણ કુતરાથી ખીંતી ચાલે,
એના ડીલ પર ડાઘ છે,
એ મારા ઘરનો વાઘ છે.

૯

ચકલી

ચકલી કેવી રૂપાળી આ, કાળો ધોળો રંગ;
ચાંચ નાની પાંખ નાની, નાનું નાનું અંગ-ચકલીં

નાનકડાં નીજ બચ્યાનું એ, પ્રેમે રક્ષણ કરે;
 ઉડી ઉડીને કણ લાવીને, બાલ ચાંચમાં ભરે—ચકલી૦
 આમ ઉડે વળી તેમ ઉડે ને, મન માને ત્યાં ફરે;
 નાચે ફૂટે રમે ધૂળમાં, ચીંચીં ચીંચીં કરે—ચકલી૦
 હેત મને બહુ ચકલી ઉપર, ભાગતું એનો રાખું.
 ચીંચીં કરતી ચકલી આવે, રોજ રોજ ચણુ નાખું
 -ચકલી૦

૧૦

કાગારાણા

અમે કાળાને કામણુગાળા કે	કરીએ કા....કા....કા
અમે ગાતા બહુ રાગ રસાળા કે
અમે ચાંપીને ચાલીએ બંદા કે
અમે છેતરીને છોડીએ ફંદા કે
અમે સંપી સંગાથ વસનારા કે
અમે ભેળા મળી જમનારા કે
અમે છોટા અક્કલમંદ મોટા કે
અમે ફૂટીએ હો છુટ લેવાટા કે
અમે રજ કેડું ગજ કરનારા કે
અમે રોજરોજ મોજ ભરનારા કે

અમે જાગીએ જગતથી વહેલા કે „ „
 અમે ખેલવે સરવથી પહેલા કે „ „
 અમે ચટચટ ચાણીએ દાણા કે „ „
 અમે કહેવાઈએ કાગારાણા કે „ „

૧૧

પોપટ

ક્યારે ગયો એ ક્યારે ગયો ?
 મારા પીંજરાનો પોપટ ક્યારે ગયો ?
 કેવડની પાંખ ને
 માણિકની ચાંચ છે
 હિયાનો હાર ક્યાં છુટી પડ્યો ?
 મારા પીંજરાનો પોપટ ક્યારે ગયો ?
 કાંટે છે વાંકલો
 કસ્તૂરીનો કાંડલો
 અંતરનો પ્રાણ એ ક્યારે ગયો ?
 મારા પીંજરાનો પોપટ ક્યારે ગયો ?
 શોધી મેં શેરીયો
 જ્યાં મેં જંગલો
 મીઠા બોલો ના ક્યાંએ મળ્યો
 મારા પીંજરાનો પોપટ ક્યારે ગયો ?

૧૨

મોર

આ જુઓને મોરલો છે ઝાડે,
કેવો બેઝી ઉપર બૂમો પાડે.
તે ટેંદુક ટેંદુક બોલે છે,
તેની ડોક તો કેવી ડાલે છે.
એને માથે તો કુમતું ફરકે છે,
રૂડું રૂપ રૂપાળું ચગકે છે.
પચરંગી છે પીંછાં અંગે,
ડીલ હેખો તો વાદળી રંગે.
કેવો કળા કરી તે નાચે છે,
હેખી હેખીને દિલડું રાચે છે.

૧૩

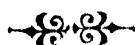
ઝાડ

આ ઝાડ કેવું છે ? ફૂલ આપે એવું છે.
એ ફૂલ કેવું છે ? દેવને ચઢે એવું છે.
એ દેવ કેવા છે ? વિદ્યા આપે એવા છે.
એ વિદ્યા કેવી છે ? સુખ આપે એવી છે.

૧૪

દેવ

એક હતા દેવ, તેમને એવી દેવ,
 જે કોઈ તેમને જાપે, તેને માગ્યું આપે.
 મં તે દેવને જાખ્યા, તેમણે હાથ જે આખ્યા,
 હાથ વડે કરું કામ, દેવને કરું પ્રણામ.
 દેવે આંખો દીધી, જોઈ સઉને તેનાથી,
 દેવે દીધા જ્ઞાન, સાંભળું તેથી જ્ઞાન.
 દેવે દીધા પગ, તેનાથી ભરું ડગ,
 દેવે નાક દીધું, શ્વાસ લઉં ફૂલ સુંધું.
 દેવે દીધી વાણી, જોડું પ્રીતિ આણી,
 દેવને પગે લાગી, વાણીથી લઉં માગી.
 સારી બુધ્ધિ દેજે, મારી સાથે રેજે.

૧૫

ગાય

આ ગાય કેવી છે ? દૂધ આપે એવી છે.
 એ દૂધ કેવું છે ? હડીં થાય તેવું છે.
 એ હડીં કેવું છે ? માખણ થાય તેવું છે.
 એ માખણ કેવું છે ? ઘી થાય તેવું છે.

એ ઘી કેવું છે ? લાડુ થાય તેવું છે.
 એ લાડુ કેવા છે ? પ્રાહ્મણુ જમે એવા છે.
 એ પ્રાહ્મણુ કેવા છે ? જોષ જુએ એવા છે.
 એ જોષ કેવા છે ? સ્વરાજ મળે એવા છે.

૧૬

કુઠરડી

ફરે ફરેને છાકરાં ! કુઠરડી
 જેમ ફરે ઉઠરડા ઉઠરડી-ફરે.
 ફરે ચાંદો સુરજ એ ઉઠરડા
 પેલા તારલીઆ સહુ ઉઠરડી-ફરે.
 ફરે દિવસા તે ધોળા ઉઠરડા,
 પેલી રાત રૂપાળી ઉઠરડી-ફરે.
 ફરે મેઉલો મોટો ઉઠરડો,
 પેલી વાઢળીઆ સાં ઉઠરડી-ફરે.
 ફરે ઇશ્વર જો થઈ ઉઠરડો,
 તો દુનીઆ થઈ જાય ઉઠરડી!-ફરે.

૧૭

કેવી મઝા

પહેલા વહેલા પરમશ્વર ને પીચી ભારત મા,
 ત્રીજા મારા માતૃપિતાનો સેવક ચાલે ચા.

કેવી મઝા ભાઈ કેવી મઝા !

સવાના મેવા કેવી મઝા !

પહેલા રાત્રી પરમેશ્વર ને પછી બીજા રાત્રી,
ત્રીજા મારા ગુરુજી રાત્રી હું ચાથો રાત્રી.

કેવી મઝા ભાઈ કેવી મઝા !

બધાય રાત્રી કેવી મઝા !

પહેલી પૂજા પરમેશ્વરની બીજી સંત-પૂજા
ત્રીજી પૂજા માતપિતાની ચાથી દેશ-પૂજા

કેવી મઝા ભાઈ કેવી મઝા !

પૂજાને પુણ્ય છે કેવી મઝા !

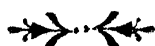
ઘરમાં રમવું બહાર રમવું નિશાળમાંયે રમવું
રમતાં લાગે ભૂળ ત્યારે, થોડું થોડું જમવું

કેવી મઝા ભાઈ કેવી મઝા !

રમવું ને જમવું કેવી મઝા !

૧૮

પંખીની ટોળી

જુઓ જુઓ પંખીની આ ટોળી.

એમાં કયુતરોની જાત ભોળી—૧.

તેમાં ગરુડજી મોટા રાજા
 ચાંચ મોટી શરીર છે તાજા—૨
 સામા બેઠા પોપટભાઈ કારભારી
 એની બોલી લાગે છે બહુ સારી—૩
 બુચ્છો લુચ્છામાં લુચ્છા કાગડા છે
 સા પંખીમાં એ તો નાગડા છે—૪
 હંસ મોર મેના ને કોયલ છે
 ગીધ સમડીને આપે જીયેલ છે—૫
 છેલ્લે કાખર ચકલીને હોલા
 છેક બગલા છે મોટા ઢોલા—૬

૧૬

માતા

જો આખા જગતમાં જગે જગ ફરે,
 પણ માતા જેવો પ્યાર કંઈ ના જડે.
 બહુ હેત આવે અને તે દળે,
 પરંતુ ન મા-હેત યાહું પડે.
 ઓ માતા! ઓ માતા! વહાલી ઓ માય!
 ન તુંજ પ્યાર જેવો જગતમાં જણાય.

બધું સેાનું રૂપું હીરાઓ મળે,
 વળી રાજનો તાજ સાથે લળે.
 જગતનુ બધું ધન કદાપિ મળે,
 નકામું છે મા-હેત વિના ખરે.

ઓ માતા! ઓ માતા! વહાલી ઓ માય!
 ન તુંજ પ્યાર જેવો જગતમાં જણાય.

૨૦

બાપ

બાપ તે તો બાપ
 સઘળા બાપના પ્રતાપ.
 દાના ને દિલ સાફ
 તે તો બાળધેલા બાપ!
 વાંક કરતા માફ
 તે તો એક વહાલા બાપ!
 જીવનના સંતાપ
 તે તો દાગનારા બાપ!
 બુદ્ધિબળની છાપ
 તે તે સ્થાપનારા બાપ!

જયસિદ્ધિ ને તાપ
 આત્મ જગાવનારા બાપ !
 પ્રભુ જગતના તાત
 તેનું ભાન કરાવે બાપ !
 જપીએ શા ગુણબાપ ?
 વન્દી અધીન રહીએ તાત !

૨૧

શાળા

શાળા અમારી તીર્થભૂમિ, જ્ઞાનગંગા ત્યાં વહે;
 શિક્ષાગુરુ ત્યાં દેવ છે, ત્યાં શારદાનો દ્યેય છે.
 સંગીત નીતિ ગેય છે, અભ્યાસ ભકિતમાં રહે:-શાળા
 શાળા અમારી કૂલવાડી, ત્યાં સુવાસ સુશીલતા;
 આનંદ ગમ્મત ખેલ નાના, સંગને ઓપાવતા:-શાળા
 શાળા અમારી રાજધાની, શારદા રાણીતાણી;
 વહાલાં અમે બાળો, અમોને નીરખી રાજ ઘણી:-શાળા
 આ યજ્ઞવેદી યત્નની છે, રંગભૂમિ ઉમંગની;
 જયવંત ક્ષેત્ર નિપૂર્ણની, સર્વસ્વ સૌ ઉરમાં બની:-શાળા
 શાળા અમારું સ્વર્ગ છે, નિશાળા નંદનવન છે;
 ત્યાં દેવનાં દર્શન છે, દેવીગિરા સુપ્રસન્ન છે:-શાળા

૨૨

ગુરુસ્તવન

હતો મૂઢ અજ્ઞાન હું મંદ પાપી,
સુધાર્યો ગુરુ જ્ઞાનનું દાન આપી;
ભણાવી ગણાવી કીધો ભાગ્યશાળી,
અરે, કેમ ભૂલું કૃપા એ તમારી...૧

ગુરુજી હતો છેક હું બાળ નાનો,
વળી મૂર્ખ ને સાવ બુદ્ધિ વિનાનો;
દર્ઢ સાન કાપી કુબુદ્ધિ અમારી,
ઉરે કાળજી રાખી વિદ્યા વધારી....૨

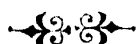
મૂકી હાથ માથે શુભાશિષ દીધી,
સદા શિષ્ય શિરે દયા ખૂબ કીધી;
કર્યા વાંકે આ દનેહથી માફ મારા,
ગુરુ કેમ આભાર ભૂલું તમારા....૩

તમે છો સદા દુઃખને ટાળનારા,
હણો કલેશ અજ્ઞાનના આપ મારા;
સદા શિષ્ય દો એ રૂડા જ્ઞાન સિન્ધુ,
ભલી ભકિત ધારી ગુરુ રોજ વંદું....૪

૨૩

રાસ

હાલો હાલોને

હાલો હાલોને એકવાર હાલો,
ભજનમાં જઈએ ભજનમાં જઈએ રે.

મારા પ્રભુના રથડા શણગારે
ભજનમાં જઈએ (૨)

તમે એકવાર, હાં રે તમે એકવાર
ઉભલા રહેજો; ભજનમાં જઈએ (૨)
હાલો હાલોને.

તમે એકવાર, હાં રે તમે એકવાર
દંડવત કરજો; ભજનમાં જઈએ (૨)
હાલો હાલોને.

તમે એકવાર, હાં રે તમે એકવાર
જમણા કરજો; ભજનમાં જઈએ (૨)
હાલો હાલોને.

તમે એકવાર, હાં રે તમે એકવાર

ડાબા ફરજો: ભજનમાં જઈએ (૨)

હાલો હાલોને.

તમે એકવાર, હાં રે તમે એકવાર

કુઠડી ફરજો; ભજનમાં જઈએ (૨)

હાલો હાલોને.

તમે એકવાર, હાં રે તમે એકવાર

રાસે રમજો: ભજનમાં જઈએ (૨)

હાલો હાલોને.

૨૪

રાસ

પુનિત સંતોનાં વૃન્દ (૨)

આજે ઉત્સવ રાષ્ટ્રદેવનો.

મૈયા ભારતી સોહનત (૨)

....આજે.

કુંજે વસંત કંઈ-શુંજે નવ પ્રેરણા

કાકિલા કુકડે દહુકન

....આજે.

હૈડે રસચેતના જગાવે સ્નેહન્યોતશી

પિંડે પ્રહાર પ્રગટન

....આજે.

અંતરમહીં ભકિત જગન્નાથ જન્મભૂમિની

ઝગમગંકો ઓજસે લસન્ત

....આજે.

શોભન જગ મોહને બતાવી છવન માધુરી

હિન્દી નવ કોરે હસન્ત

...આજે.

હિંદુ મુસલમીન એક તાંતણે ગુંથાઈને

એકતાને રાસ શો રચન્ત

....આજે.

આત્મકેસાં રાજ્ય નકી ટકી રહે ત્રિભુવને

જય હિન્દ ! ગાજશે દિગન્ત

....આજે.

૨૫

ભજન

વાગે છે રે, વાગે છે, કાયામાં ઘડિયાળ વાગે છે. (૨)

જેનો શબ્દ ગગનમાં ગાજે છે, કાયામાં ઘડિયાળ—(૨)

આ રે કાયામાં દસ દરવાજા,

માથે જમડા તાંકે છે—કાયામાં—(૨)

આ રે કાયામાં બાજબગીચા,

ભમરા સાદમ માગે છે—કાયામાં—(૨)

આ રે કાયામાં જ્યોત બળે છે,

તેજનો અંબકાર ગાજે છે—કાયામાં—(૨)

બાળ મીરાં કહે પ્રભુ ગીરધરના ગુણ,

ચરણકમળ ચિત્ત લાગે છે-કાયામાં-(૨)

વાગે છે રે વાગે છે, કાયામાં ઘડિયાળ વાગે છે (ચલતી)

૨૬

આવકાર

ધન્ય ભાગ્ય અમારાં, આજ પધાર્યાં મોંઘેરા મેમાન
હૃદયથી આજ કરીએ, સ્નેહતણાં સન્માન-ધન્ય૦

કુંકુંમ પગલાં પુનિત પનોતાં, પુનિત કરે આ સ્થાન
તમ દર્શનથી છે અમ હૈયાં, હર્ષ વિષે ગુલતાન-ધન્ય૦

સન્નનનો સંગ છે અતિ દુર્લભ, શોં કરીએ ગુણગાન
પારસમણી સમ આપ પધાર્યાં, સ્વીકારે સન્માન-ધન્ય૦

૨૭

આવકાર

કરજો કૃપા પુનઃ મેમાનો (૨)

માનસસરના રાગહંસ સહિ,

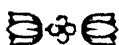
દેજો દર્શન દાનો:-કરજો

આજ અમારા દેવ દયા કરી આવ્યા,
જ્ઞાનસરોનાં નિર્મળ નીરને,
લીધો અનુપમ લહાવો:—કરજો

ભાવ ભરી ના આવડી સેવા, કર્યા નહિ ગુણગાવાનો
સુજનનોને યોગ્ય અમોઝે,
દીધાં નથી સન્માનો:—કરજો

૨૮

સન્માન

અંતરનાં સન્માન, અમારાં અંતરનાં સન્માન
અમ જીવનને ક્ષણ ક્ષણ જોઈએ

ધરત નયન મન ધ્યાન—અમારાં

વિશ્વ વિકસતી લીલા નવલી,

પ્રાણ તણાં ત્યાં તાન—અમારાં

સુંદર વચને અમૃત નજરે,

વિલસે લઘુ સંતાન—અમારાં

ઝીલજે વત્સલ ! શિશુજન વંદન

મુગ્ધ હૃદય ફૂલદાન—અમારાં

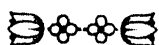
૨૬

ડીલ

ડિલ આપણી પુરી થઈને
 ચાલો જઈએ બારોબાર,
 ધીમા ધીમા પગ ઉપાડી
 ચાલો સર્વે હારોહાર.
 સ્વસ્થ બનીને સર્વે ચાલો
 આટું અવળું નવ જોશો,
 સાચવજો સહુ દફતર પોતે
 નહિ તો તેમાંનું જોશો.
 ઉભા રહો ઝા ઝાને ઠામે
 આઘા પાછા નવ થાશો,
 ઝા સાથે શિક્ષકને પોતે
 નમન કરીને સ્થિર બેસો.

૩૦

હમારા દેશ હિન્દુસ્તાન

હમારે જનસે ખ્યારા હમારા દેશ હિન્દુસ્તાન,
 સકલ પ્રહ્માંડસે ન્યારા, હમારા દેશ હિન્દુસ્તાન.

હિમાલયસમ બહે ગિરિરાજ સ્પર્ધા સ્વર્ગસે કરતે,
 ગંગા સિંધુ યમુનાદિ નદિયાં દે રહી મધુપાન. ૧
 મહાસાગર સદા જીસકે ચરનકો પ્રેમસે ઘેતે,
 અમેરિકા બ્રિટન આદિ સભીકો દે રહા અન્નદાન. ૨
 મહાત્મા કૃષ્ણ અરૂ શંકર મહાજ્ઞાની હુવે જહાંમે,
 ઉન્હીંકે પુન્ય ચરણોસે પુનિત થહી દિવ્ય હિંદુસ્તાન ૩
 હમારે રક્ત સ્નાયુમેં ભરા હૈ શૌર્ય ભારતકા,
 બને કર્તવ્ય અનુરાગી ન્યોંછાવર કરદે અપની જાન ૪
 મુસલમાન પારસી ક્રિશ્ચિયન, અરૂ શીખ હિંદુ સબ હિંદવાન
 સભીકો પોષતા ખ્યારા હમારા દેશ હિન્દુસ્તાન. ૫

૩૧

વિદ્યાની વાડી

મારી નિશાળ, આ મારી નિશાળ,
 વિદ્યાની વાડી, આ મારી નિશાળ;
 ગુરૂ અમોને ગૌરવ શીખવે,
 પંડ્યાજી શીખવે પાઠ;
 શાસ્ત્રા અમોને શાસ્ત્રીજી શીખવે,
 આચાર્ય શીખવે આચાર--મારી.
 શ્રી રામદૂત તો રમત શીખવે,
 કાનજી શીખવે કામ;

બીજું અમોને બીજતાં શીખવે
 દોહાજી શીખવે દાન—મારી.
 પહેલું ધોરણ પ્રભુપૂજન શીખવે,
 બીજું શીખવે બોધ;
 ત્રીજું અમોને તર્પણ શીખવે,
 ચોથું શીખવે શોધ—મારી.
 અમે સહુને ગુરુજી ગણીએ,
 બનીએ સહુના શિષ્ય;
 ગુરુ થવાને આવજો અહિંયાં,
 અમે લઈશું શીખ—મારી.

૩૨

પ્રણામ

પ્રણામ આ સ્વીકારજો
 રજા ખુશીથી આપજો,
 ક્ષમા ભૂલોની ચાચીએ
 પ્રસન્ન દેખી રાચીએ.

કુબજાતના પ્રતિષ્ઠિત વિદ્વાનો અને મર્તમાન
પત્રોએ એકે અવાજે વખાણેલું. કેળવણી ખાતાએ હ
લાયખેરી તરીકે મંજૂર કરેલું પુસ્તક

સંવાદ-સંચય

દસ આના

આ પુસ્તકમાં સાળાઓના મેળાપના જ્વરેર સ
વગેરે પ્રસંગોએ બજવી શકતા તેવા સુંદર સંવાદો છે

કન્યાશાળાઓની બાળાઓ માટે

બાળીકાગીત

એક આના

કન્યાઓ માટે આ પુસ્તક બાલુજ સુંદર છે. તેમ
સુંદર પ્રાર્થનાઓ, પદ્યો, ગ્રાહીઓ વગેરેના વચ્ચતાં ગીતો
તેમજ ગરબા, રાસ, આવકાર અને વિદાયગીતોનાં ગીતો
આપેલાં છે.

આ સિવાય બીજાં બાળાપંચામી પુસ્તક પણ આ

પૂજા—મોહનદાસ કુમેરદાસ માટે

દાલની પોળ, અમદાવાદ

અણયતા યુક્તીવા રીચારેડ, અમદા

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર—મોહનદાસ કુમેરદાસ માટેતા

દાલની પોળ—અમદાવાદ

મુદ્રક—રતીલાલ બાળકૃષ્ણ ત્રિવેદી

મુદ્રણસ્થાન—સરસ્વતી પ્રિન્ટીંગ પ્રેસ, કમરેડ. (૭. ખેડ.

